ujforum_betty.qxp 9/28/2006 12:30 PM Page 48

Könyvismertető

VINCZE MÁRIA

Burgerné Gimes Anna, Szép Katalin: *Az egyéni (családi) mezőgazdasági üzemek gazdasági helyzete napjainkban*. AGROINFORM Kiadó, Budapest, 2006

Magyarországi helyzetfelmérésre hívjuk fel az erdélyi olvasok figyelmét. Köztudott, hogy vannak ugyan eltérések a romániai és a magyarországi családi gazdaságok között, de a hasonlatosságok is jelentősek, tehát vannak az erdélyi gazdálkodók számára is elgondolkoztató következtetések ebben a 110 oldalas kis könyvben.

Manapság sokat lehet hallani, olvasni a mezőgazdaságról, különösen a közelgő európai uniós csatlakozásunk kapcsán. Általában agrárpolitikai nézőpontból, a bevezetendő Közös Agrárpolitika vonatkozásában vizsgálják a szerzők a mezőgazdaság jelenlegi helyzetét és a jövőbeli kihívásokat. A statisztikai számok országos és regionális átlagokról tájékoztatnak, a hivatali illetékesek és érdekképviseleti tisztségviselők is ilyen megközelítésben vizsgálják az ágazat helyzetét. A könyv szerzői úgy gondolták, hogy többet tudnak meg a valóságról, ha meglátogatják a gazdaságokat és megkérdezik magukat a gazdálkodókat arról, hogy mit gondolnak helyzetükről.

613 egyéni gazdálkodót látogattak meg és kérdezték ki kérdőívek segítségével Nyugat-Magyarország és Dél-Alföld 3–3 megyéjében. Céljuk az volt, hogy megismerjék és összehasonlítsák a különböző nagyságú birtokokon gazdálkodó, különböző korú és iskolázottságú gazdák tevékenységét, továbbá hogy összevessék a növekedési centrumoktól távol eső dél-alföldi területek mezőgazdaságát a növekedési centrumokhoz közelebb eső dunántúliakkal.

A felmérésből kitűnik, hogy a nagyobb területekkel rendelkezők, az 50 év alattiak és az általános iskolai végzettségűek általában jobb eredményeket érnek el, mint a kis területeken gazdálkodók, az idősebbek és a kevésbé képzettek. A szerzőpárosnak lehetősége volt arra is, hogy dinamikájában vizsgálja a jelenséget. 1998-as hasonló felmérésük idején még az 50 ha-nál nagyobb gazdaságok tűntek eléggé életerősnek ahhoz, hogy nyereséges helyzetüket stabilizálni tudják, jelenlegi felmérésükkor már csak a 100 ha-on felüliek.

A növény- és gabonatermesztés dominanciája, különösen a nagyobb gazdaságokban, külterjes gazdálkodásra utal. A nagyarányú gabonatermesztés időről időre túltermeléshez vezet. A jelenlegi támogatási rendszer ezt erősíti. A támogatásoknak a termelés diverzifikálására kellene törekedniük, oly módon, hogy a diverzifikálási szándékot a megelőző piackutatás, marketing és tanácsadás támassza alá.

ujforum_betty.qxp 9/28/2006 12:30 PM Page 49

Bár sok szó esik manapság a mezőgazdasághoz kapcsolódó egyéb tevékenységek fejlesztéséről, ilyeneket elvétve is alig találtak a kutatást végzők.

A dél-alföldi és nyugat-dunántúli régió összehasonlítása arra engedett következtetni, hogy a Dél-Alföldön nagyobb jelentőségű a mezőgazdasági termelés, többen foglalkoznak mezőgazdasággal, több a főfoglalkozású és a dolgozó családtag. Az a tény, hogy ebben a régióban többet áldoznak a mezőgazdasági termelésre, nagyobb arányú a fóliás termelés, több állatot tartanak, szorosan összefügg azzal, hogy itt kevesebb egyéb munkalehetőség akad. A Nyugat-Dunántúlon erősebb a gazdálkodók kereskedelmi szelleme, többen kötnek kereskedelmi szerződést, több hitelhez és támogatáshoz jutnak a gazdálkodók és nyereségesebben gazdálkodnak. De az ipari és szolgáltatási centrumokhoz, továbbá Ausztriához való közelség inkább visszaszorította ott a mezőgazdálkodást, semmint előmozdította volna annak fejlődését.

Érdemes volna hasonló felméréseket végezni Erdélyben is, de azt mélyreható kutatás nélkül is tudjuk, hogy a 2–3 hektáros gazdaságok legfeljebb túlélést biztosíthatnak, nem fejlődést és jólétet.

A könyv megtalálható az RMKT könyvtárában is, és olvasása ajánlatos.